Kriminaalihuollon tukisäätiö 2009

Kriminaalihuollon tukisäätiö
Kinaporinkatu 2 E 39
00500 Helsinki

puh. (09) 7743 610
faksi (09) 7743 6120

toimisto@krits.fi
porttivapauteen@krits.fi

www.krits.fi
www.porttivapauteen.fi

Vuosikatsauksessa kerrotaan tällä kertaa mm. oppimisvaikeuksista, huumehaittojen vähentämisestä vankiloissa sekä muusta säätiön monitahoisesta kehittämistoiminnasta.

KRITS KRIMINAALIHUOLLON TUKISÄÄTIÖ

2009 VUOSIKATSAUS

SISÄLTÖ

Monitahoisuus haastaa	2
Organisaatio ja toiminta vuonna 2009	4
Uutta tietoa oppimisesta	11
Kumppanuushanke JYVÄLLÄ	15
TERVE-projekti vei terveysneuvontaa vankiloihin	17
Vankiperheet näkyviin	21
Näin säätiö toimi 2009 - tiivistelmät	22
Projektisosiaalityöntekijänä Vanajan vankilassa	27
Talous	30

MONITAHOISUUS HAASTAA

Tietääkö Kriminaalihuollon tukisäätiö, mihin se pyrkii, kun sillä on niin monta rautaa tulessa? Säätiö toimii jälkihuollon kehittämisyksikkönä, tuottaa kohderyhmälleen monenlaisia palveluja, on sen edunvalvoja ja äänitorvi, tekee verkostotyötä kuntoutuslähtöisen jälkihuollon hyväksi sekä tukee alan pieniä vapaaehtois- ja vertaisjärjestöjä.

Kyllä tietää! Kaikella tällä säätiö pyrkii parantamaan rikosseuraamuksesta vapautuvien ja heidän läheistensä asemaa ja heidän tarvitsemiaan tukijärjestelmiä.

Vapautuvien vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden tuen tarpeet ovat moninaiset ja koskettavat haastavia kysymyksiä: asunnottomuudesta päihde- ja mielenterveysongelmiin, toimeentulo- ja työllisyysongelmista koulutus- ja motivaatio-ongelmiin. Läheis- ja perhekysymykset, sosiaalisen kanssakäymisen, oppimisen ja kommunikoinnin vaikeudet tai arkipäivän asiointiin ja yhteiskunnan pelisääntöihin sopeutuminen tuottavat helposti kompastuskiviä kaidalle tielle pyrittäessä. Toisaalta sektoroitunut yhteiskunta, joka on rakennettu valtaväestön tarpeille ja siinä pärjääville asettaa omat vaatimuksensa ja pelisääntönsä, joihin niistä kerran tai useammin syrjäytyneen voi olla haastavaa sopeutua.

Kriminaalihuollon tukisäätiö toimii jälkihuollon hyväksi kolmella rintamalla. Sen järjestötyön keskiössä on kriminaalipoliittinen vaikuttaminen, kriminaaliasiamiestoiminta, viestintäyksikön Portti Vapauteen -portaali, päiväkeskus Vertaistuki Redis sekä kehittämisyksikön monet hankkeet yhteistyökumppaneiden kanssa. Säätiön maksuperusteinen palvelutoiminta tuottaa asumispalveluja ja sosiaalityötä rikosseuraamusalan yksiköille sekä kunnille. Omista tuotoistaan säätiö on myös myöntänyt vuosittain avustuksia alan pienille vapaaehtoisjärjestöille ja muille kriminaalihuollon toimijoille. Samalla näitä on autettu antamalla toiminnan ohjausta ja asiantuntijatukea.

Säätiön monitahoisesta kehittämistoiminnasta kuvaamme tänä vuonna tarkemmin Talentian Hyvä käytäntö -palkinnon saaneen Oppimisvaikeuksista vapaaksi hankkeen, joka on auttanut monia projektiin päässeitä ymmärtämään vaikeuksiensa syitä ja näin tuonut osviittaa elämässä eteenpäin. Toinen paljon esillä ollut hankkeemme Ehjä Perhe on avannut silmiä ymmärtämään vankilaan tuomitun perheen ja erityisesti vankien lasten asemaa ja heidän tarpeitaan. TERVE-projektimme onnistuneena pyrkimyksenä oli kehittää huumehaittojen ehkäisytoimintaa vankiloissa terveysneuvonnan avulla.

Osaava ja säätiön toimintaan sitoutunut henkilökuntamme on saanut paljon hyvää aikaan!

RAY TUKEE
ray
RAY STÖDER

Toimintamme monitahoisuuden hallinta ei ole ollut mahdollista ilman muiden tukea ja osallistumista. Jokaisessa hankkeessamme tai toimintamuodossamme meillä on aina ollut mukana yksi tai useampi yhteistyökumppani. Erinomainen esimerkki tästä on päättymässä oleva neljän järjestön yhteinen JYVÄLLÄ-projekti Jyväskylän ja Iisalmen seuduilla, jossa rakennettiin kuntoutuspolkuja vankilasta vapauteen sekä tukea vankien läheisille ja yhdyskuntaseuraamusta suorittaville.

Esitänkin kaikille yhteistyökumppaneillemme ja erityisesti muutoksen kourissa uudistuvan rikosseuraamusalan toimijoille lämpimän kiitoksen saamastamme luottamuksesta ja yhteistyöstä!

6.5.2010

Jukka Mäki
Toiminnanjohtaja

TOIMINTA JA ORGANISAATIO 2009

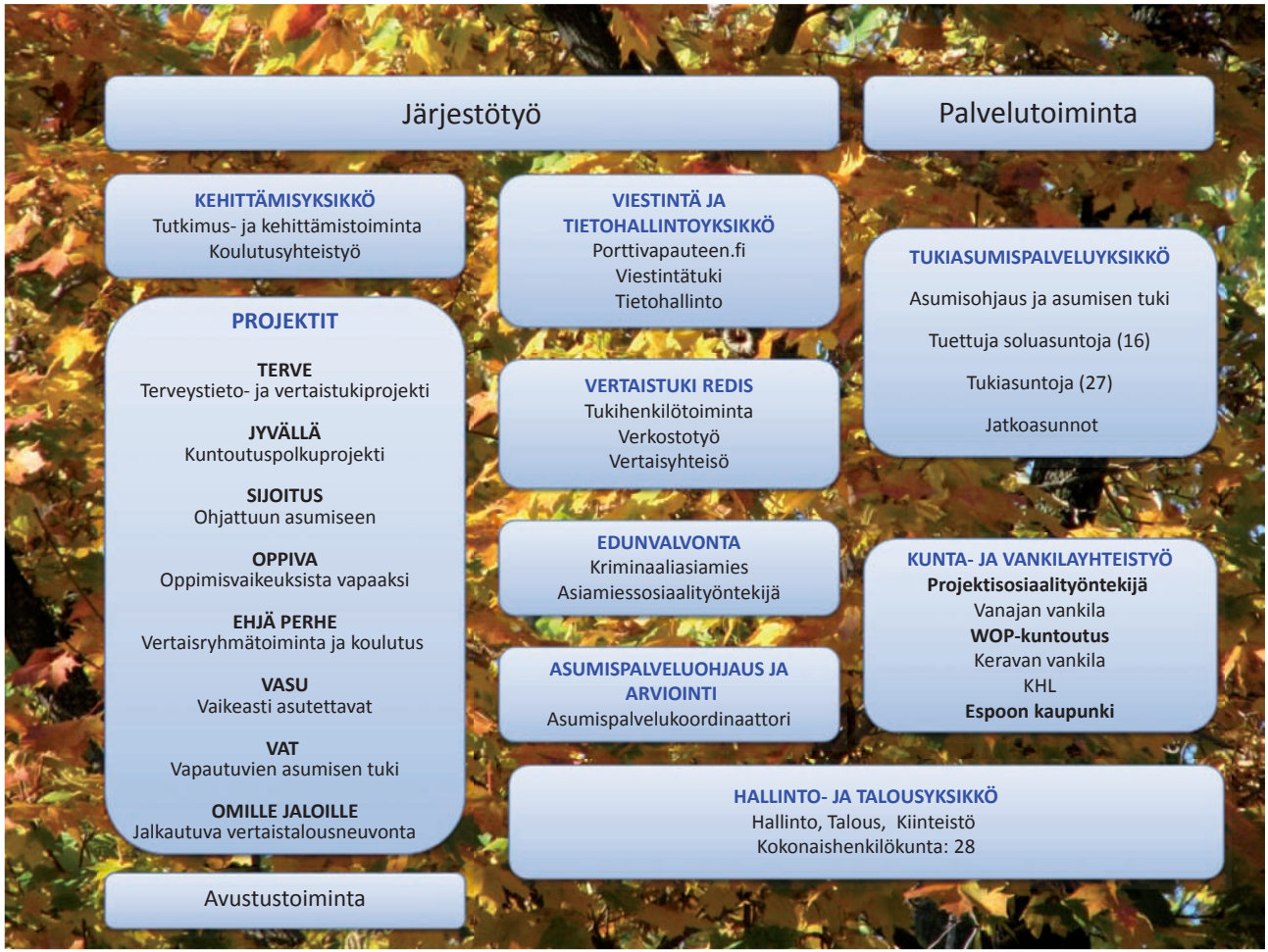

TOIMINTAVUOSI 2009

Säätiön alkuvuosien toiminnan ja henkilöstön nopeasta kasvusta on siirrytty toiminnan vakiintumisen vaiheeseen. Kasvua oli kuitenkin edelleen säätiön asumispalveluissa: kahdeksan uutta tuettua soluasuntoa sekä viisi uutta tukiasuntoa, yhteensä 13 uutta asuinpaikkaa. Säätiön asumispalveluista muodostettiin oma esimiesyksikkö kehittämisyksikön ja viestintäyksikön rinnalle. Asumispalvelujen kasvun taustalla on säätiön osallistuminen Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaan asunnottomana vapautuvien vankien osalta. Ohjelmaan liittyvään tukiasuntojen hankintaan sekä toiminnan kehittämiseen saatiin Raha-automaattiyhdistykseltä sekä investointiavustus että projektiavustus (Vapautuvien asumisen tuki -projekti). Säätiön asumispalvelut ovat mukana myös Rikosseuraamusviraston Oma Koti -hankkeessa, joka samoin liittyy kansalliseen Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaan.

Säätiön kehittämisprojekteista tuli vuoden aikana päätökseensä terveystieto- ja vertaistukiprojekti TERVE sekä Kritsin ja Sininauhaliiton yhdessä toteuttama Vertaistalousneuvontaprojektin OMILLE JALOILLE -osahanke. TERVE-projekti saavutti tavoitteensa: terveysneuvontakoulutus, siihen liittyvät toimintamallit ja vertaistyö juurrutettiin osaksi rikosseuraamustyön käytäntöjä ja koulutusvastuu toiminnasta siirtyi Rikosseuraamusalan koulutuskeskukselle. Takuu-säätiön hallinoimassa OMILLE JALOILLE -vertaistalousneuvontaprojektissa selvitettiin rikosseuraamustaustaisten velkaneuvontatilannetta ja kohderyhmän asemaa sekä koulutettiin vertaistalousneuvojia. Vertaistuen ja neuvonnan merkitys todettiin tärkeäksi ja säätiö sitoutui jatkamaan toimintaa vuonna 2010 alkavassa Takuu-Säätiön koordinoimassa jatkohankkeessa.

Säätiön koordinoima Järjestöjen kuntoutuspolkuprojekti (JYVÄLLÄ-projekti) tuli päätökseensä kokonaisuudessaan vuoden 2010 alkupuolella. JYVÄLLÄ kehitti useita onnistuneita tukipalveluja päihdehuollon, asumisen tuen, läheisten tuen sekä intensiivisen palveluohjauksen saroilla. Säätiön kumppaneina hankkeessa olivat Jyväskylän Päihdepalvelusäätiö, Jyväskylän Katulähetys ry, Iisalmen Nuorison Tuki ry, Tyynelän Kehittämiskeskus sekä Jyväskylän yhdyskuntaseuraamustoimisto.

Kritsin toiminta Keski-Suomessa tiivistyi kun se liittyi jäseneksi perustettavaan SOVATEK-säätiöön, joka tuottaa toimialueellaan sosiaali- ja työhönkuntouspalveluja sekä eräitä terveydenhuollon erityispalveluja myös Kritsin kohderyhmille.

Maksuperusteisten palvelujen järjestämisessä uudeksi sopimuskumppaniksi tuli Espoon kaupunki, jolle säätiö tuottaa asumisohjausta espoolaisille asunnottomana vapautuville vangeille.

Vantaan kaupungin kanssa tehdyn kumppanuussopimuksen mukaan sen oma vankityön tiimi järjestää seitsemän Vantaalla sijaitsevan säätiön tukiasunnon asukkaan asumisen tukipalvelut.

Säätiön Kinaporinkadun kiinteistön vuokraustoiminnassa ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia. Vuokralaisina jatkavien Monika-Naiset liitto ry:n, Vailla vakinaista asuntoa ry:n sekä A-kiltojen Liitto ry:n kanssa säätiöllä on myös toiminnallista yhteistyötä.

Kiinteistössä olleet kaksi isoa asuinhuoneistoa muutettiin säätiön asumispalvelujen soluasunnoiksi. Näin saatiin Kinaporin kiinteistöön kahdeksan uutta sijoituspaikkaa asunnottomina vapautuville vangeille.

TAVOITTEET JA TOIMINTA-ALUEET

Kritsin tehtävänä on rikosseuraamuksesta vapautuvien ja heidän läheistensä aseman parantaminen yhteiskunnassa kehittämällä ja tukemalla kuntouttavaa jälkihuoltojärjestelmää sekä alan järjestö- ja vapaaehtoistyötä. Tavoitteena on nykyistä kuntoutuspainotteisempi ja asiakkaiden tarpeita paremmin vastaava jälkihuoltojärjestelmä.

- Uusien, vaikuttavien ja kestävien kuntoutus- ja tukipalvelumallien sekä uuden tiedon tuottaminen
- Hyväksi havaittujen toimintatapojen juurruttaminen jälkihuoltojärjestelmään
- Toivon ja tuen antaminen kohderyhmälle, heidän läheisilleen ja heidän kanssaan työskenteleville
- Alan kehittäjäverkoston vahvistaminen ja laajentaminen

Säätiön toiminta jakautuu järjestö-, palvelu- ja avustustoimintaan. Järjestötyön keskiössä on kriminaalipoliittinen vaikuttaminen, kohderyhmän edunvalvontatoiminta (mm. kriminaaliasiamiestoiminta sekä viestintäyksikön Portti Vapauteen -internetportaali), kehittämistoiminta, vertaistukitoiminta sekä asumispalveluohjaus vapautuville. Toimintavuotena säätiön kehittämisyksikössä oli meneillään kahdeksan kehittämisprojektia.

Palvelutoimintoja olivat asumispalvelut pääkaupunkiseudulle vapautuville asunnottomille (16 tuettua soluasuntoa ja 27 tukiasuntoa) sekä projektisosiaalityöntekijätoiminta Vanajan vankilassa ja WOP-kuntoutustoiminta Keravan vankilan, kriminaalihuollon ja säätiön yhteistoimintana.

Kritsin tukikotien täyttöaste kuukausittain vuosina 2008 ja 2009.

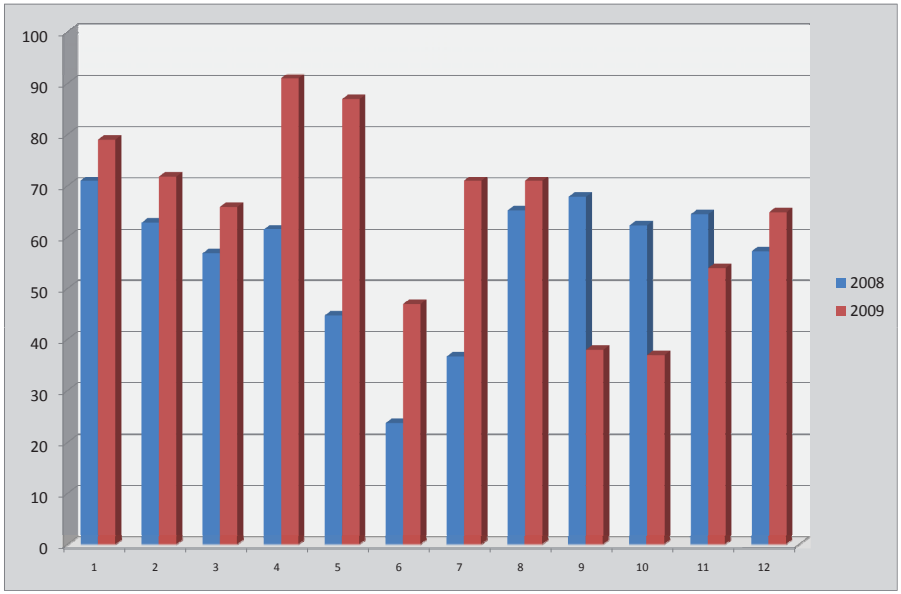

AVUSTUSTOIMINTA

Säätiö jakaa vuosittain omista, lähinnä Kinaporinkadun kiinteistönsä tuotoista avustuksia. Avustustoiminnan tarkoituksena on tukea kriminaalihuollon kehittämistä ja vapaaehtoistoimintaa. Avustusta voidaan myöntää myös pienimuotoisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä yksityisille henkilöille että yhteisöille. Vuodelle 2009 avustusmäärärahaa budjetoitiin 35.000 €. Avustuksia jaettiin vuoden aikana yhteensä 35.528 €.

Säätiö on tukenut erityisesti pieniä rikostaustaisten henkilöiden tai heidän omaistensa vapaaehtoistoiminnan järjestöjä. Koska em. järjestöt ovat joko hyvin pieniä ja/tai toimintansa alkuvaiheessa, niiden on vaikea päästä muiden rahoitusjärjestelmien piiriin. Näin Kriminaalihuollon tukisäätiö on merkittävä ja joidenkin järjestöjen kohdalla ainoa rikostaustaisten henkilöiden vertaisjärjestötoiminnan mahdollistaja.

VIESTINTÄ JA JULKAISUTOIMINTA

Säätiö ja sen hankkeet olivat esillä Päihdepäivillä ja TERVE-SOS -messuilla. Erityisesti Ehjä Perhe- ja OPPIVA-hankkeet näkyivät eri tiedotusvälineissä, sekä ammattilehdissä että valtakunnallisissa ja maakunnallisissa sanomalehdissä.

Syksyllä otettiin käyttöön uutiskirje uutena sidosryhmäviestinnän kanavana. Krits oli järjestämässä Kovennettu lapsuus III- ja Näkökulmia velkamaailmaan -seminaareja. Lehdistötiedotteita julkaistiin kolme.

Portti vapauteen -internetsivuston toinen, vankien läheisille suunnattu osio julkaistiin vuoden alussa. Keskustelufoorumi uudistettiin ja avattiin laaja tietopankki. Keskustelupalstoista on lähtenyt kasvuun Linnalesket, josta on hyvää vauhtia muodostumassa vertaistukeen perustuva verkkoyhteisö. Portin keskimääräinen kävijämäärä lisääntyi 2600 kävijään kuukaudessa.

Säätiön ja hankkeiden kotisivut olivat keskeinen väline ulospäin suuntautuvassa tiedotustoiminnassa. Hankkeista julkaistiin myös englanninkieliset sivut. Koko sivustossa vierailukertojen määrä kuukaudessa oli keskimäärin 5700.

Vuoden aikana säätiön julkaisusarjassa ilmestyi yksi raportti ja kolme monistetta ja lisäksi yksi raportti julkaistiin vain sähköisessä muodossa:

- **Maija Siltanen: “**ADHD:n kuntoutuksesta rikosseuraamusalalla” (Raportteja 1/2009)
- **Tarja Sassi ja Petra Huhtimo:** “Koettiin olevamme se perhe...” Vankiperheiden vertaisryhmätoiminnan BIKVA-arviointiraportti (Monisteita 1/2009)
- **Kati Tuokkola, Sosiaalikehitys Oy:** Oppimisvaikeuksista vapaaksi -hankkeen (OPPIVA) ulkoinen väliarviointi (Monisteita 2/2009)
- **Marjatta Kaurala: “**Mitä kuuluu vangin läheisille?“ Sosiaalisen tilanteen kartoitus (Monisteita 3/2009)
- **Liisa Uusitalo:** ”Siististi siviiliin – matalan kynnyksen terveysneuvonnan käynnistyminen vankiloissa” TERVE-projektin loppuraportti (pdf 2009)

Julkaisut voi ladata Kritsin verkkosivuilta.

VAIKUTUSTOIMINTA

Säätiön edustajat ovat esiintyneet alan seminaareissa ja neuvottelupäivillä luennoitsijoina ja osallistuneet erilaisten yhteistyöelinten toimintaan.

Säätiöllä oli edustajansa Ympäristöministeriön Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelman johtoryhmässä sekä Rikosseuraamusviraston OMA KOTI -hankkeen johtoryhmässä, Risen vankiloiden toimintaohjelmien hyväksymistä käsittelevässä asiantuntijaryhmässä, Päihdehuollon Valtakunnallisessa Yhteistyöryhmässä, A-klinikkasäätiön valtuuskunnassa, Takuu-Säätiön hallituksessa, Vailla vakinaista asuntoa ry:n hallituksessa, Vapautuvien tuki ry:n hallituksessa, NäytönPaikka ry:n hallituksessa sekä monissa yhteistyöjärjestöjen projektien ohjausryhmissä.

Säätiön Ehjä Perhe -hanke on vuonna 2008 perustetun Vankiperhetyön verkoston kokoonkutsuja. Verkosto kokoontui syksyllä teemanaan uusi lastensuojelulaki.

Projektipäällikkö Kati Sunimento esittelee hankkeen tavoitteita EPEA:n konferenssissa Kyproksella. Kuva: Mirva Gullman

Kriminaaliasiamiestoimintaa on esitelty käynneillä vankiloihin ja Kriminaalihuoltolaitoksen toimipisteisiin sekä erilaisissa koulutustilaisuuksissa. Asiamiehet laativat myös erilaisia lausuntoja ja kannanottoja, mm. asunnottomina vapautuvien vankien tilannetta uhkaavasta palvelujen heikentymisestä Helsingissä.

Säätiö antoi kolme lausuntoa oikeusministeriölle: 1) työryhmälle, joka valmistelee Euroopan neuvoston yleissopimuksen voimaansaattamista lasten suojelemiseksi seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan, 2) Seksuaalirikollisuuden hoitoa selvittäneestä työryhmämietinnöstä (2009:1) sekä 3) Pahoinpitelyrikos läheissuhteissa ja työpaikalla -työryhmämietinnöstä (2009:11).

OPPIVA-hanke sai kansainvälistä julkisuutta, kun hanketyöntekijät osallistuivat European Prison Education Associationin (EPEA) järjestämään konferenssiin. Muuten hanke tavoitti vuonna 2009 yhteensä noin 800 eri alojen ammattilaista asiakkaiden verkostojen kautta, messuilla ja koulutuksissa.

KOULUTUSTOIMINTA

Kahdeksantena kokonaisena toimintavuotena säätiön tarjoama koulutus on edelleen lisääntynyt.

Kolmas TERVE-projektin kehittämä Huumeita käyttävien terveysneuvontatyön koulutus vankiloiden päihdeohjaajille ja sairaanhoitajille alkoi helmikuussa, jolloin koulutus oli siirtynyt kokonaisuudessaan RSKK:n vastuulle. Samoin RSKK on ottanut vastuun Huumeidenkäyttö ja haittojenvähentäminen -koulutuksesta valvontahenkilökunnalle. TERVE-projektin tuottama opetus-DVD ”Siististi siviiliin” valmistui. Se jaettiin kaikkiin vankiloihin maaliskuun alussa.

Kontaktipiste Rediksellä oli kaksi tukihenkilökoulutusta, joissa oli yhteensä 12 osallistujaa.

JYVÄLLÄ-hanke tarjosi yhteistyökumppaneilleen ”Miksi Jeppe rötöstelee” -koulutuksen. Tyynelän osahankkeen järjestämä verkostotyön koulutusprosessi päättyi keväällä.

EHJÄ PERHE -hankkeen päätehtävänä vuoden viimeisellä puoliskolla oli vankiperhetyön koulutuksen pilotointi. Koulutukseen valituista kuusi oli sosiaaliviraston eri tehtävistä ja neljätoista kriminaalihuoltolaitoksista ja vankiloista. Muuta aiheeseen liittyvää koulutusta tarjottiin kirkon diakoniatyön neuvottelupäivillä.

OPPIVA-hanke toteutti alkuvuonna Vanajan vankilassa naisvangeille suunnatun oppimisvalmiusryhmän. Lisäksi hanke järjesti yhdessä Erilaisten oppijoiden liiton ja Helsingin seudun erilaiset oppijat (HERO) ry:n kanssa kolmannen sektorin toimijoille kouluspäivän, jonka teemana oli Oppimisvaikeuksien huomiointi päihde- ja mielenterveystyössä.

Viestintäyksikkö järjesti ”Miten saamme viestimmne julkisuuteen?” -koulutuspäivän Rehellistä elämää -viestintäverkostolle.

Useat hankkeet ovat edelleen tarjonneet harjoittelupaikkoja rikosseuraamus- ja sosiaalialan opiskelijoille. Esimerkiksi Laurea-ammattikorkeakoulu on tärkeä yhteistyökumppani, josta opiskelijat käyvät opintokäynneillä ja ovat työllistyneet työharjoittelun jälkeen Rediksen iltatyöntekijöiksi.

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Säätiön hallituksessa vuonna 2009 toimivat puheenjohtajana *Lasse Murto*, varapuheenjohtajana *Outi Ruishalme* sekä jäseninä *Katri Järvinen, Hannu Puttonen ja Timo Simppula.* Hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Hallituksen esittelijänä ja sihteerinä toimi toiminnanjohtaja *Jukka Mäki.* Säätiön avustuspäätökset valmisteltiin hallituksen asettamassa avustusjaostossa, jota johti puheenjohtajana *Lasse Murto*, varapuheenjohtajana oli *Eeva-Liisa Jaakkola* sekä *Pekka Borg* jäsenenä. Jaoston jäseninä ja esittelijöinä olivat myös säätiön toiminnanjohtaja *Jukka Mäki* ja kehittämispäällikkö *Maarit Suomela*.

Säätiön valtuuskuntaa vuonna 2009 johti puheenjohtajana *Jouko Kalliomaa*, varapuheenjohtajana oli *Juha A. Pantzar* ja jäseninä *Anja Heikkinen, Aarne Kinnunen, Ulla-Maija Nikula, Sami Puumala, Marita Ruohonen, Ari Saarto, Kimmo Sainio ja Sami Uotinen*. Valtuuskunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Säätiön taloushallinto tuotettiin osin ostopalveluna Sininauhaliitosta (marraskuuhun 2009 saakka), osin säätiön omana toimintana. Marraskuusta 2009 lähtien säätiön tilitoimistopalvelut on hankittu Dextili Oy:stä.

Säätiön toiminnanjohtajana on sen perustamisesta, vuodesta 2001, lähtien toiminut YTM *Jukka Mäki*. Työntekijöitä säätiön palveluksessa oli kaikkiaan 28 (29 vuonna 2008), joista kaksi oppisopimustyösuhteessa. Lisäksi säätiön tehtävissä työskenteli siviilipalvelusmies ja yksi työelämävalmennuksessa oleva henkilö. Vakituisessa työsuhteessa työntekijöistä oli 36 %. Naisia työntekijöistä oli 76 % ja miehiä 24 %. Työntekijöistä 30 % oli projektitehtävissä, 49 % erilaisissa palvelutehtävissä sekä 21 % johto-, talous- tai viestintätehtävissä. Henkilöstön keski-ikä oli 42 vuotta. Koulutuksessa työntekijät olivat vuoden aikana 136 päivää (269 päivää vuonna 2008).

Kuva: Saara Vuorjoki

UUTTA TIETOA OPPIMISESTA

Oppimisvaikeuksista vapaaksi on nelivuotinen (2007-2010) hanke, jossa selvitetään nuorten rikosseuraamusalan asiakkaiden oppimisvaikeuksia ja kehitetään keinoja vaikeuksien voittamiseen.

Oppimisvaikeusnäkökulmaa ei aiemmin tässä laajuudessa ole otettu huomioon vankien ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen asiakkaiden arvioinnissa tai kuntoutuksessa. Kuitenkin noin kuudella prosentilla vangeista on jäänyt peruskoulu kesken ja noin puolella vangeista ei ole lainkaan peruskoulun jälkeistä koulutusta. Niin näiden henkilöiden itsensä kuin heidän ympäristönsäkin mielestä syy kouluja käymättömyyteen on yksinkertaisesti saattanut olla tyhmyydessä, tuhmuudessa tai laiskuudessa. Hankkeen tekemien testien mukaan OPPIVAn lähes 200:sta asiakkaasta noin 75 %:lla on lukemisen tai kirjoittamisen vaikeutta sekä noin 80 %:lla tarkkaavuusvaikeuden piirteitä. OPPIVA-hankkeen käsityksen mukaan oppimisen vaikeudet ovat vain yksi ihmisen ominaisuus, joka on otettava huomioon ja tunnistettava, ja tämän tiedon perusteella on luotava oikeanlaisia oppimisen menetelmiä eri tilanteisiin.

Hankkeen yhtenä tarkoituksena on laatia oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen toimintamalleja, jotka soveltuvat rikosseuraamusalan asiakkaille. Samalla luodaan yhteistyömalleja, joissa ovat mukana sekä vankilan työntekijät että työvoima-, terveys- ja sosiaalitoimen työntekijät siviilissä. Toimintamallien testaamiseksi hankkeessa on tehty asiakastyötä Etelä-Suomen vankiloiden ja Kriminaalihuoltolaitoksen toimistojen (v. 2010 Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistojen) asiakkaiden parissa. Esimerkiksi erilaisia tapoja tavoittaa ja testata asiakkaita ja tuoda oppimisvaikeusteemaa esiin on voitu kokeilla joustavasti eri vankiloissa.

Hankkeen työntekijät ovat onnistuneet hyvin tavoittamaan erilaisissa elämänvaiheissa taistelevat asiakkaansa ja monessa tapauksessa voineet tukea heikkoa itsetuntoa ja motivoida opiskeluun antamalla keinoja nähdä itsensä ja vaikeutensa omin silmin. Asiakastyö on tarkasti dokumentoitu. OPPIVA on myös mahdollistanut muutamille siihen osallistuville asiakkaille pääsyn neuropsykologisiin tutkimuksiin ostopalveluina.

Vuonna 2009 hanke järjesti Vanajan vankilassa naisvangeille ryhmätoimintaa. Etsivän työn välineeksi tehtyä OPPIVA-testiä kehitettiin edelleen, ja se liitettiin osaksi syksyllä valmistunutta rikosseuraamusalan asiakastyöhön tarkoitettua opasvihkosta. Hanke ei enää ota uusia asiakkaita, mutta työmenetelmien ja toimintamallien juurruttaminen vankiloiden ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen käytäntöön on lähtenyt hyvin käyntiin. Jatkossa ratkaiseva kysymys on, mikä on se taho, joka voi toteuttaa OPPIVAn kaltaista työtä hankkeen jälkeen ja kenen rahoituksella - järjestöt, kunnalliset peruspalvelut vai vankeinhoidon palvelut?

OPPIVA osallistui Talentian ”Hyvä käytäntö” -kilpailuun, joka ratkesi vuoden 2010 puolella – OPPIVAn voittoon.

Viereisellä sivulla: OPPIVAn tiimi uskoo, että jokainen voi oppia - omalla tavallaan. Kuvassa vasemmalta projektipäällikkö Kati Sunimento, kuntoutusohjaaja Pirjo Poutala ja kuntoutusohjaaja Mirva Gullman.

OPPIMISVAIKEUS JA PÄIHTEET – MUNA VAI KANA?

Usein kuulee – itsekin keskusteluun osallistuneena – eri alojen ammattilaisten miettivän, seuraako tunnistamattomista oppimisvaikeuksista päihteiden väärinkäyttöä. Vai voiko asia olla toisinpäin? Aiheuttaako päihteiden käyttö oppimisen vaikeuksia?

OPPIVA-hankkeen asiakkaiden keskivertotarinassa kuulee, kuinka koulunkäyntivaikeudet ja epäonnistumisen kokemukset laskivat asiakkaiden opiskelumotivaatiota. Kun opiskelut eivät sujuneet, oli helppo hakea hyväksyntää porukasta, johon tunsi kuuluvansa. Ilman koulutusta riski ajautua väärälle polulle kasvaa.

Turhautumista koulussa saatetaan lieventää käyttämällä päihteitä. Päihteiden käyttö saattaa myös helpottaa esimerkiksi kirjan lukemista, kuten OPPIVA-hankkeen asiakas kertoo: ”Olisi ihana oppia, ymmärtää asioita ja lukemaansa. Huomasin menneinä vuosina, että amfetamiinia ottaessani pystyin lukemaan montakin kirjaa yössä, mikä oli ihan mahdotonta selvin päin.”

OPPIVAssa on tullut selvästi esiin, että oppimisvaikeudet ja päihteiden väärinkäyttö kietoutuvat tiiviisti yhteen. Itse olen tajunnut, että on turha jahkailla oppimisvaikeuksien ja päihteiden käytön syy- ja seuraussuhdetta. Tosiasia on kuitenkin, että asiakas, jolla on oppimisen vaikeutta, tarvitsee tukea ja kannustusta selviytyäkseen. On aivan sama kumpi hänellä oli aikaisemmin - oppimisvaikeus vai päihdeongelma.

Kati Sunimento

HANKKEESTA TEHTYJÄ OPINNÄYTETÖITÄ

Nikunen, Emilia & Nurro, Kaisa (2009) “Sensorinen integraatio & Aikuisiän oppimisvaikeudet: suuntia kolmen kriminaalitaustaisen OPPIVA-hankkeen asiakkaan kuntoutukseen” Opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Toimintaterapian koulutusohjelma

Laaksonen, Riikka (2009) “Oppimisvalmiuksia kehittävä ryhmätoiminta Vanajan vankilassa” Opinnäytetyö, Laurea-ammattikorkeakoulu Tikkurila, Sosiaalialan koulutusohjelma

Kasvi, Satu (2009) “Oppimisvaikeuksista vapaaksi – vankilasta vapautuneen nuoren kokemukset oppimisvaikeuksista ja kuntoutuksen tukemisesta” Opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma

OPPIVAN ASIAKKAANA

Tärkeimpänä asiana asiakkaat ovat pitäneet sitä, että he ovat saaneet tietoa omasta itsestään ja mahdollisuuksista, joita heillä on oppimisvaikeuksista huolimatta. Moni on ollut ymmällään itsensä kanssa koko elämän.

– Olin riiviö jo pienenä poikana, kertoo hankkeen asiakas, jolla on takanaan useita tuomioita.

Äiti on kertonut näitä tarinoita jälkeenpäin. Koulussa hän ei kuunnellut eikä pysynyt paikallaan – eikä häntä myöskään kiinnostanut koulunkäynti. Jo varhain hän tunsi olevansa ”päästään vialla” ja muistaa keskustelut ammattiauttajien kanssa ahdistavina.

Vankilassa hän osallistui kartoitukseen, jonka tuloksena ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder eli tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriö) alkoi kiinnostaa ja motivoi jatkamaan hankkeessa. Nyt selvitykset ja tuki ovat kestäneet jo muutaman vuoden.

– Kun oli lapsesta asti pohtinut, mikä oli vialla, selkeän diagnoosin saaminen todella helpotti. Koko ajan oppi lisää itsestä, hän kuvaa prosessia.

Impulsiivisuus ja väkivallanteot loppuivat ”kuin seinään” lääkityksellä ja kokonaisvaltaisella tuella. Kuntoutus on antanut toisen mahdollisuuden. Työpaikka ja asunto ovat odottamassa vapautumista, joka pian toteutuu.

(Tämä juttu on kokonaisuudessaan luettavissa Portti vapauteen -sivustolla.)

KUMPPANUUSHANKE JYVÄLLÄ

Vangit ja kriminaalihuollon asiakkaat ovat yksi vaikeimmin yhteiskunnasta syrjäytynyt ihmisryhmä. Tähän kohderyhmään kuuluvia henkilöitä leimaa moniongelmaisuus: elämänhallinnan vaikeuksia esiintyy niin kouluttautumisen, työllistymisen, talouden hallinnan ja asumisen kuin päihteiden käytön ja sosiaalisten suhteidenkin alueilla.

Seuraamusjärjestelmän lainsäädännön kautta määräytyvä perustehtävä on rangaistusten täytäntöönpano, jota kautta myös valtiolta saatavat varat määräytyvät. Seuraamusjärjestelmään kuuluu myös kuntouttavaa toimintaa, mutta se päättyy helposti rangaistuksen suorittamisen jälkeen.

Valtion ja kuntien palvelujärjestelmä seuraamusjärjestelmän ulkopuolella puolestaan on sektoroitunutta ja sektoreilla oma säädösten kautta määräytyvä perustehtävänsä, jota varten myös saatavat resurssit määräytyvät. Terveyspalvelut, sosiaalipalvelut ja työvoimahallinnon palvelut pitää erikseen löytää.

Kolmas sektori koostuu suuresta määrästä isompia ja pienempiä järjestöjä, joista kukin keskittyy oman kohderyhmänsä tarvitsemien, esimerkiksi asumis- tai päihdepalveluiden tuottamiseen. Tällöin tilanne vaikeasti moniongelmaisten suhteen on, että asiakaskunnan tarpeet ja palvelujärjestelmän rakenteet eivät useinkaan kohtaa, ja tähän ongelmaan JYVÄLLÄ-hanke etsi ratkaisuja.

Kriminaalihuollon tukisäätiö toteutti yhteistyössä Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiön, Jyväskylän Katulähetyksen, Iisalmen Nuorison Tuki ry:n ja Tyynelän Kehittämiskeskuksen kanssa RAY-avusteisen hankekokonaisuuden, jonka päämääränä oli luoda ohjattuja vankien ja kriminaalihuollon asiakkaiden kuntoutuspolkuja Jyväskylän seudulla ja Ylä-Savossa. Moniongelmaisen asiakkaan moninaiset ja osittain päällekkäiset kuntoutuspolut haluttiin rakentaa kokonaisuudeksi, jonka myös asiakas mieltää kokonaisena. Toisena tavoitteena oli räätälöidä erityisesti tälle kohderyhmälle päihdekuntoutuksen, asumisen tuen ja työhön kuntoutuksen palveluita. Lisäksi tavoitteena oli tiivistää ja koordinoida järjestöjen, kuntien, työvoimahallinnon, seurakuntien, vankeinhoidon ja kriminaalihuollon yhteistyötä kyseisen kohderyhmän yhteiskunnassa selviämisen edistämiseksi ja tehdä tämä sekä yksilöllisessä asiakastyössä että rakenteellisella tasolla.

Hanke toteutti Kriminaalihuollon tukisäätiön roolia lainrikkojataustaisille henkilöille suunnattujen hankkeiden koordinaattorina ja alueellisen tukipalveluverkoston kehittäjänä.

Reilun kolmivuotisen toimintakautensa ajan JYVÄLLÄ-hankkeella on ollut 438 asiakasta. Vuosittain hankkeeseen on tullut uusia asiakkaita noin 150. Volyymi on siten ollut kasvava, sillä uusien asiakkaiden lisäksi myös ”vanhat” asiakkaat ovat jatkaneet hankkeessa. Asiakkaat ovat osahankkeiden kesken jakautuneet seuraavasti: Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiö 42 %, Jyväskylän Katulähetys 31 %, Tyynelän Kehittämiskeskus 11 %, Kriminaalihuollon tukisäätiö 8 % ja Iisalmen Nuorison Tuki ry 8 %.

Oleellista JYVÄLLÄ-hankkeessa luodulle toimintamallille ovat jalkautuminen asiakkaan ja yhteistyökumppanien luokse, palveluohjaus ja kokonaisvaltainen, yksilöllinen tuki. Näin on eri osahankkeiden asiakastyössä muotoutunut eräänlainen ”palveluohjaaja-ammattitukihenkilön” toimenkuva.

Hankkeessa on lisäksi löydetty rikosseuraamusasiakkaiden ja heidän läheistensä suhteita korostava näkökulma. Tyynelän Kehittämiskeskuksen osahankkeen ulkoiseen arviointiin liitettiin kysely rikoksentekijöille ja heidän läheisilleen. Lasten merkitys vangeille näkyi vastauksissa selvästi.

Hankkeessa kehitettyjä toimintatapoja on esitelty kunta- ja rikosseuraamusalan edustajille juurruttamispalavereissa ja tiedotustilaisuuksissa, ja yhteistä tahtoa toimintamallien käyttöönotolle ja yhteistyölle kyllä löytyy. Juurruttamisen edistymiseen vaikuttaa kynnyskysymykseksi noussut toimintamallien rahoitusvastuu; kunta–valtio -kustannusvastuun pompottelu sekä suuret organisatoriset muutokset – Jyväskylän ja Jyväskylän maalaiskunnan yhdistyminen sekä Rikosseuraamusalalla kriminaalihuollon ja vankeinhoidon yhdistyminen – joiden jalkoihin JYVÄLLÄ-hankkeen juurruttamiskysymykset uhkaavat jäädä.

RIKOKSENTEKIJÄN LÄHEISTEN TUEN TARPEITA SELVITETTIIN

Tyynelän kehittämiskeskuksen osahankkeessa työskennellyt Laura Pöyhönen kertoo omasta työstään (koko haastattelu on luettavissa Portti vapauteen -sivustolla).

Vastoin yleistä luuloa vankien tai vapaudessa rangaistustaan suorittavien perheet eivät ole tietynlaisia vaan kyseessä on esimerkiksi taloudelliselta asemaltaan hyvin erilaisia perheitä.

Myös läheisten tarpeet vaihtelevat jonkin verran. Pöyhönen kertoo esimerkin. Hänen luokseen saapui nuoren rikoksentekijän äiti, joka ei tuntenut vapaudessa suoritettavia rangaistuksia. Hän oli käynyt Pöyhösen luona kuusi kertaa. Keskustelut olivat koskeneet lähinnä rangaistuksen muotoja ja sisältöjä. Toisenlainen asiakas oli puolestaan vaimo, jonka mies suoritti pitkää tuomiota vankilassa ja vapautumisen jälkeen parisuhde oli aaltoileva. Tässä tuen tarve oli jo huomattavasti laajempi ja kestokin pidempi.

Laajempaa tukea tarvitsevat myös läheiset, joiden lapsilla tai puolisolla on päihdeongelma.

– Jos yksi perheessä käyttää liikaa päihteitä, se pyörittää kaikkia perheenjäseniä, Pöyhönen kertoo.

Vaikuttaa siltä, että rikoksentekijöiden läheiset ovat tuen tarpeessa. Lisäksi on saatu selville, millaista tukea läheiset arvostavat eniten.

– Taloudelliset huolet eivät ole ykkösjuttu, vaan läheiset kaipaavat etenkin kuuntelevaa korvaa. Kotikäynneillä on haluttu, että lapset ovat esimerkiksi päivähoidossa, sillä naiset haluavat puhua asioista niiden oikeilla nimillä. Näihin asioihin kuuluvat esimerkiksi päihteet ja rikokset.

Häpeästä tulee lisää taakkaa omaisten harteille. Pöyhösen mukaan läheiset toivovat ennen kaikkea asiallista kohtelua tuomitsemisen sijasta. Läheisistä tuntuu hyvältä, jos heidät kohdataan ja huomioidaan omana itsenään.

Väsyneet pärjääjät

JYVÄLLÄ-projektin aikana on selvinnyt, että vankien läheisillä, useimmiten naisilla, on paljon piiloväsymystä.

– Ulospäin heidän pitää olla pärjääviä ja vahvoja, mutta sinnittelyn alla kuplii väsymys. Kun väsymys sitten tulee esiin, saattaa koko pakka mennä sekaisin.

TERVE-PROJEKTI VEI TERVEYS-NEUVONTAA VANKILOIHIN

TERVE-projekti kehitti vuosina 2005–2009 yhteistyössä vankeinhoidon ja terveysneuvontatyön toimijoiden kanssa matalan kynnyksen terveysneuvontamallin vankiloille. Projektille oli tarvetta, sillä vankien sairastavuus on lisääntynyt viimeisinä vuosikymmeninä. Kasvua on ollut eniten veriteitse tarttuvien tautien, päihderiippuvuuden ja mielenterveysongelmien esiintyvyydessä.

Kehittämishankkeen tavoitteena oli saada rikostaustaiset huumeidenkäyttäjät ymmärtämään huumeiden käytön seurauksia ja lisätä terveyttä edistävää käyttäytymistä. Vankiloissa tapahtuneella toiminnalla pyrittiin vähentämään vankila-aikaisesta huumeidenkäytöstä aiheutuvia terveysriskejä ja antamaan valmiuksia haittoja vähentävään elämäntapaan vapautumisen jälkeen.

Terveysneuvontatyön malli luottaa vankien väliseen vertaisvaikutukseen ja kannustaa vertaistoimintaan. Kohderyhmänä olivat huumeita käyttäneet tai edelleen käyttävät vangit sekä huumehaittojen vähentävään toimintatapaan koulutettavat vankeinhoidon työntekijät.

Projektin onnistumiselle oli tärkeää kiinteä yhteistyö vankeinhoidon terveydenhuollon ja päihdetyön sekä vapaudessa toimivien A-klinikkasäätiön terveysneuvontapisteiden kanssa.

PROJEKTIN TUOTOKSINA SYNTYIVÄT:

- Laitostason toimintamallisuositus ja täydennyskoulutusohjelma valvontahenkilöstölle vankien huumehaittojen vähentämiseksi.
- Lähityön toimintamalli ja ohjaajakoulutus kuntoutus- ja terveydenhuoltohenkilöstölle vankien vertaistukeen perustuvalle terveysneuvonnalle ja hoitoonohjaukselle.
- Vankien TERVE-kurssit ja opas vertaistyön tueksi.

Hankkeen mallien juurruttamiseksi vankeinhoidon arkeen oli tehty töitä koko projektin ajan ja tarkka suunnitelma ja vastuuhenkilöt sovittu.

TERVE-VANKIKURSSI OLI MENESTYS

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen yliopettaja Sari Viikki-Ripatti, Keravan vankilan päihdeohjaaja Helena Rapeli ja sairaanhoitaja Eeva Tamminen esittelivät TERVE -kurssin Rikosseuraamusviraston (nykyisen Rikosseuraamuslaitoksen) ohjelmatoiminnan ohjausryhmälle kesäkuussa 2009.

Ohjausryhmä arvioi, että Terve-kurssi sijoittuu informointiohjelman ja uusintarikollisuuteen vaikuttavan ohjelman rajapintaan, muutosjatkumon alkuvaiheeseen. Terve-kurssilla on vahva teoriatausta, joka on poikkeuksellisen hyvin kiinni käytännössä. Kurssin

kokonaisuus manuaaleineen on niin hyvä, että akkreditointimenettely ei toisi lisäarvoa. Terve-kurssi valittiin ensimmäiseksi ”hyvät käytännöt” -kategorian ohjelmaksi.

Terve-vankikurssi oli vankiloiden tulostavoitteissa kaikissa niissä vankiloissa, joiden työntekijät olivat käyneet ohjaajakoulutuksen. Vuonna 2009 Terve-kurssin aloittaneita vankeja oli vankitietojärjestelmän mukaan 30. Aktiivisinta toiminta oli Keravan, Hämeenlinnan, Pyhäselän ja Kylmäkosken vankiloissa. Yksilötyö ja kertaluontoiset terveysneuvontaryhmät eivät kirjaudu vankitietokantaan.

PROJEKTIN JÄLKEEN: TÄYDENNYSKOULUTUSTA RIKOSSEURAAMUSALALLE

Syksyllä järjestettiin kutsukoulutuksena vankeinhoidon terveysneuvontatyön koulutuspäivä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa. Sinne olivat tervetulleita kaikki sairaanhoitajat, päihdeohjaajat ja muu henkilöstö, jotka olivat käyneet Huumeita käyttävien terveysneuvontatyön koulutuksen.

Päivän tavoite oli päivittää tietoa ja jakaa kokemuksia eri vankiloissa tapahtuvasta terveysneuvontatyöstä vankien Terve-kurssien osalta sekä terveysneuvonnasta osana yksilötyötä. Kokemusten jakamisen lisäksi koulutuspäivällä oli infektiolääkäri Pia Kivelä päivittämässä tietoja Hiv-infektiosta ja C-hepatiitista. Koulutuspäivällä oli 21 osallistujaa.

Juurruttamisesta huolimatta sairaanhoitajille ja päihdeohjaajille suunnattuun viisipäiväiseen Huumeita käyttävien terveysneuvontatyön koulutukseen ei saatu riittävästi hakijoita alkuvuodesta 2010 ja se jouduttiin peruuttamaan. Rikosseuraamusalan koulutuskeskus päätti myös, että koulutus tullaan jatkossa toteuttamaan joka toinen vuosi.

Koulutuksen käyneitä on tällä hetkellä vankeinhoidon palveluksessa 43 työntekijää ympäri Suomen vankiloita. Koulutus antaa eväät Terve-vankikurssin ohjaamiseen sekä valmiudet terveysneuvonnan yksilötyölle.

Valvonnalle ja työpuolen henkilöstölle suunnattuun viisipäiväiseen Huumeiden käyttö ja haittojen vähentäminen -koulutukseen oli paljon hakijoita ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskus järjesti ensimmäisen koulutuksen itsenäisesti syksyllä 2009. Koulutus käsittelee päihdeongelmaan liittyviä asioita monesta eri näkökulmasta ja antaa perustiedot niin korvaushoidosta, terveysneuvonnasta kuin päihdeongelman vaikutuksesta käyttäjän terveyteen ja arkeen. Tavoitteena on toteuttaa koulutus kerran vuodessa.

Miksi terveysneuvontaa tarvitaan?

Päihdeongelma ei jää muurin toiselle puolelle. Henkilökunta motivoi päihdeongelmaisia vankeja päihdekuntoutukseen. Kuntouttavaa työtä tehdään lähes joka vankilassa. Tarjonta on laajaa Kiskoyhteisö-hoitomallista lyhyempiin ohjelmiin ja yksilötyöhön.

Osa kuitenkin jatkaa päihteen käyttöä vankeusaikana tai tuo esiin, että aikoo jatkaa päihteiden käyttöä vapauduttuaan. Päihdekuntoutukseen motivoituminen on prosessi, joka on kaikilla yksilöllinen ja omasta itsestä välittäminen ja huolehtiminen on tärkeä osa motivoitumista.

Terveysneuvonta luo kohtaamiseen uuden näkökulman, jossa keskitytään ihmisen terveyden edistämiseen huumausaineen mahdollisesta käytöstä huolimatta. Moni kokee tämän hyvin voimaannuttavana ja se voi olla alku päihdekuntoutukselle. Myös työntekijä oppii käyttöön liittyvistä asioista, joita ei ”kirjatietona opi” ja joita voi hyödyntää terveysneuvonnassa edelleen.

Käytännön kokemus on, että päihdeongelmainen on paremmassa kunnossa vankeudessa kuin siviilissä. Vankeus on hyvin otollista aikaa terveysneuvonnalle. Parhaimmillaan ihminen pysähtyy miettimään omaa tilannettaan ja oppii, miten voi itse paremmin huolehtia terveydestään.

Vertaisuus mahdollistuu parhaiten Terve-kurssilla. Kaikki terveysneuvonnan teemat käsitellään ”kerro kaverille”-ajatuksella ja kokemusten mukaan vangit jatkavat keskustelua selliosastoilla, tapaamisten yhteydessä perheenjäsenille ja vapautumisen jälkeen lähipiiriin. Vankiloiden poliklinikoille hakeudutaan aktiivisemmin rokotuksiin ja testeihin.

Moni päihdeongelmainen vanki on siviilissä terveysneuvontapisteen asiakas ja tottunut huolehtimaan pistosvälineiden vaihtamisesta. Vankeudessa tämä ei ole mahdollista ja kaikki pistovälineet, kuten päihteetkin, ovat sinne salakuljetettuja.

Pistosvälineitä on vähän ja samoja välineitä käyttää useampi vanki. Infektioiden tartuntariski kasvaa. Vankila tarjoaa desinfiointiainetta, jota jokainen vanki saa tulessaan vankilaan. Sen jälkeen desinfektioaineen anonyymissä jakelussa on ilmennyt parantamisen varaa.

Eeva Tamminen

Projektikoordinaattori Liisa Uusitalo (kuvassa vasemmalla) työskenteli projektissa sen päättymiseen maaliskuuhun 2009 asti. Hän työsti opetus-materiaalia, koordinoi TERVE-kurssiin liittyviä esitteitä ohjaajien tilattavaksi Vankeinhoidon terveydenhuoltoyksikköön ja kirjoitti projektin loppuraportin.

Projektityöntekijä Eeva Tamminen palasi joulukuussa 2008 sairaanhoitajan virkaansa Psykiatriseen vankisairaalaan. Hän toimii työnsä ohella vankeinhoidon terveysneuvontatyön yhdyshenkilönä.

Pikkukuva: Juhani Ikala

VANKIPERHEET NÄKYVIIN

Kun katsoo EHJÄ PERHE -hankkeen vuotta 2009, tulee melkein hengästynyt olo. Hanke on edennyt tavoitteissaan mallikkaasti. Sen kehittämää perheille tarkoitettua toimintamallia on kokeiltu vankiloissa. Verkostoituminen on sujunut yli odotusten. Arviointiprosessi on saanut kiitosta ja useat tahot ovat halunneet kuulla sen toteutuksesta. Kun viestintäyksikkö arvioi viime vuonna Kritsin saamaa mediajulkisuutta, eniten palstatilaa sai vankien perheen ja lasten asema.

EHJÄN PERHEEN vuosi muodostui kolmesta isosta kokonaisuudesta: hankkeen kehittämästä ryhmätoimintamallista, vankiperhetyön verkoston toiminnasta ja vankien lasten erityisongelmien tuomisesta julkisuuteen.

Uudistuksia tarvitaan Suomessa, koska perheet yleensä hyötyvät tällaisesta toiminnasta. Jos asiaa ajatellaan vankien lasten kannalta, monet vanhemmat tarvitsevat tukea selvitäkseen ja kehittyäkseen vanhempina. Lapset myös tutkitusti kärsivät vanhemman vankeudesta omassa elinpiirissään: joutuvat esimerkiksi kiusatuiksi, masentuvat ja kärsivät unettomuudesta.

Vankilassa vanhemmuudesta keskustelu ja tukeminen voi avata portin esimerkiksi päihdehoitoon hakeutumiselle. Tästä on näyttöä Ruotsista.

Ruotsissa hallitus on tilannut useita selvityksiä vankien lasten asemasta ja jakanut sen perusteella korvamerkittyä rahaa vanhemmuuden tukemiseen mm. työntekijöille suunnatun koulutuksen ja vankiloissa pyörivien vanhempainpiirien avulla. Ruotsi onkin muodostunut esikuvaksi siitä, mihin suuntaan tulisi edetä.

Hanke on kehittänyt vankien perheille kahdeksan viikkoa kestävän ryhmätoimintamallin, jota kokeiltiin vuonna 2008. Arviointi julkaistiin tammikuussa 2009. Menetelmänä oli asiakaslähtöinen BIKVA. Kuusi pilottiin osallistunutta perhettä osallistui arviointiin.

- Olen todella tyytyväinen valintaan, koska tutkimustietoa perheiden kokemuksista ei juuri ole. Asiakkaiden kokemukset tulivat menetelmän avulla todella hyvin esiin, projektikoordinaattori Tarja Sassi kiittelee.

- Nyt meillä on olemassa malli, joka on koekäytetty sekä suljetussa vankilassa että avolaitoksessa ja arvioitu perusteellisesti. Tällä hetkellä mallia kokeillaan Länsi-Suomessa Kylmäkosken vankilan järjestämänä. Saamme lisää kokemusta, miltä osin malli toimii ja miltä osin siinä on puutteita. Tämän kokoamme tulossa olevaan vertaisryhmätoiminnan käsikirjaan.

Kaksi vuotta sitten koottu noin 30 jäsenen vankiperhetyön verkosto tempaisi keväällä 2009. Se vetosi julkisesti lapsiasiavaltuutettuun vankiperheiden lasten aseman selvittämiseksi. Suomessa lapsia arvellaan olevan saman verran kuin Ruotsissa eli 8000–10 000. Emme kuitenkaan tiedä heistä juuri mitään ja yleinen pelko on, että he eivät saa tarvitsemaansa apua.

Yhteinen vetoomus tuotti myös tulosta, sillä verkosto pääsi läheiseen yhteistyöhön lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aulan kanssa. Tarja Sassi pitää tätä vuoden tärkeimpänä asiana. Lapsiasiavaltuutettu on luvannut viedä vankien lasten asiaa eteenpäin päättäjätasolla. Lapsiosaamista tarvitaan myös rikosseuraamusalalla. Lisäksi tarvitaan tiedonkulun parantamista ja lisää viranomaisyhteisyötä, jotta lasta voidaan auttaa ja jotta vanhemmuuteen tarjotaan tukea muurin molemmin puolin.

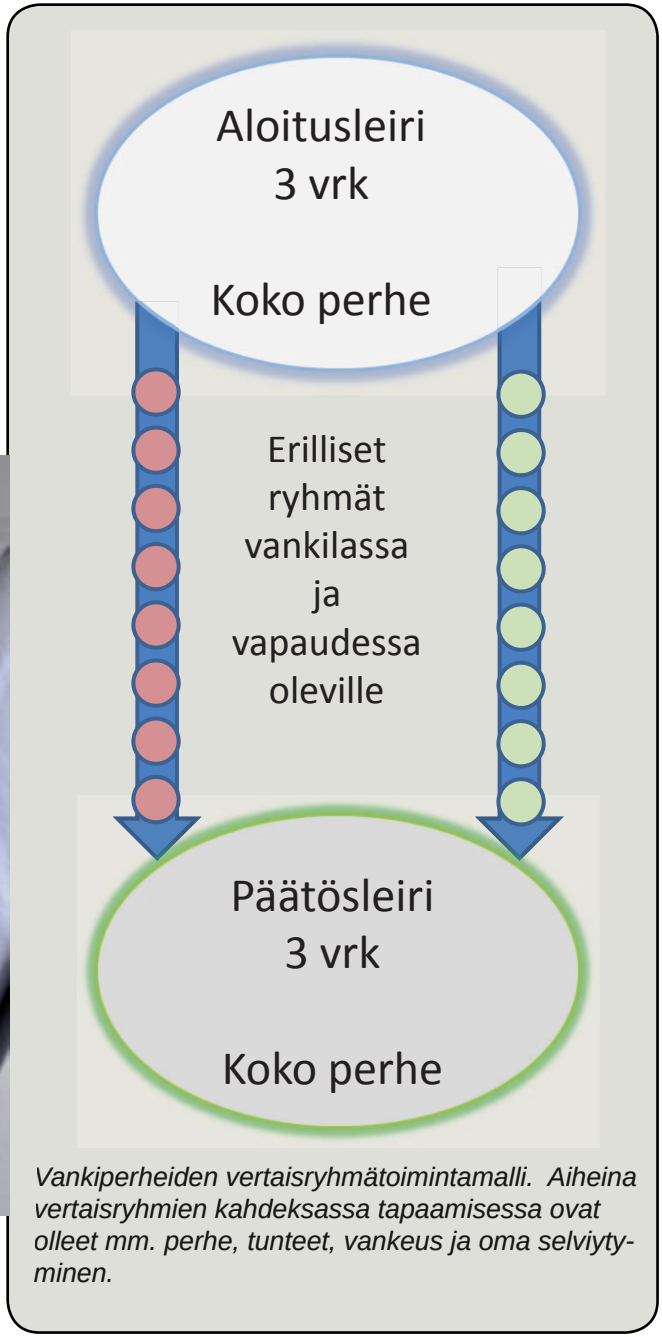

Vankiperheiden vertaisryhmätoimintamalli. Aiheina vertaisryhmien kahdeksassa tapaamisessa ovat olleet mm. perhe, tunteet, vankeus ja oma selviytyminen.

NÄIN SÄÄTIÖ TOIMI 2009

JÄRJESTÖTYÖ

VERTAISTUKI REDIS

Vertaistuki Rediksen toiminta-ajatuksena on yhdistää ammatillinen työ ja vertaistuen käyttö auttamaan rikostaustaisten ihmisten elämänmuutoksessa. Redis tarjoaa toimitiloissaan Kinaporinkadulla palveluohjausta, tukea ja vertaistoimintaa. Kävijöitä Rediksen eri toiminnoissa kirjattiin vuonna 2009 kaikkiaan 2576, joista nuorten helsinkiläisten tukitapaamisia oli 138. Rediksen kaksi ohjaajaa järjestivät ryhmätoimintaa viiden eri vankilan kanssa. Tukihenkilökoulutukseen osallistui yhteensä 12 henkilöä. Redis saa toimintaansa avustusta Raha-automaattiyhdistykseltä ja Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnalta.

Rediksen taiteilijat osallistuivat Suvilahden voimalan graffitiaidan maalaamiseen kesällä 2009.
Kuva: Merja Björn

ASUMISPALVELUOHJAUS

Vankilan, vangin kotikunnan sekä asumispalveluja tuottavien järjestöjen välisenä palveluohjaajana ja asiantuntijalinkkinä toimii asumispalvelukoordinaattori. Asumispalveluohjauksen tavoitteena on rakentaa onnistuneita asumisen tukipolkuja vankilasta vapauteen eri osapuolten yhteistyöllä. Toiminnalla tuetaan asunnottomana vapautuvan sijoittumista yhteiskuntaan. Vuoden aikana selkiytettiin työnjakoa mm. Espoonkruunun, Y-säätiön ja Vantaan kaupungin kanssa. Vankitietojärjestelmää päästiin hyödyntämään asunnottomana vapautuvien lukumäärän arvioinnissa. Syksyllä käynnistettiin asiakastietojärjestelmän kehittämistyö. Asiakastapaamisia kirjattiin 99 ja erilaisia yhteistyökäyntejä 197.

VIESTINTÄ- JA TIETOHALLINTO-YKSIKKÖ

Kriminaalihuollon tukisäätiölle perustettiin vuoden 2008 alusta viestintäpäälliköstä ja viestintäkoordinaattorista muodostuva viestintäyksikkö. Yksikkö suunnittelee ja toteuttaa säätiön viestintää sekä tukee kehittämishankkeiden viestintätapahtumia. Säätiön viestinnän painopiste on sähköisessä viestinnässä, omien nettisivujen ohella Portti vapauteen -portaalissa, johon avattiin mm. uusi, rikostaustaisten läheisiä palveleva osio, uusi keskustelufoorumi sekä tietopankki. Lisäksi perustettiin sähköpostitse levitettävä uutiskirje ja sisäisessä viestinnässä intranetin viikkotiedote.
Viestintäyksikkö vastaa myös säätiön tietohallinnosta ja Kinaporin kiinteistön tietoverkosta.

KRIMINAALIASIAMIESTOIMINTA

Kriminaaliasiamiestoiminnan tavoitteena on edistää kriminaalihuollon asiakkaiden asemaa yhteiskunnassa ja ehkäistä uusintarikollisuutta. Kriminaaliasiamiehen ja asiamiessosiaalityöntekijän infotilaisuuksia ja vastaanottoja pidettiin mm. vankiloissa ja Kriminaalihuoltolaitoksen toimipaikoissa. Vuoden aikana työstettiin rangaistuksesta vapautuvan kuntoutujan asemaa koskevaa selvitystä sekä julkaistiin vankien läheisten sosiaalista tilannetta koskeva selvitys. Portti vapauteen -portaalissa avattiin sosiaalityöntekijän kysymys- ja vastauspalsta lakimiehen palstan lisäksi. Kriminaaliasiamiestoiminnassa kirjattiin kaikkiaan 154 asiakasyhteydenottoa.

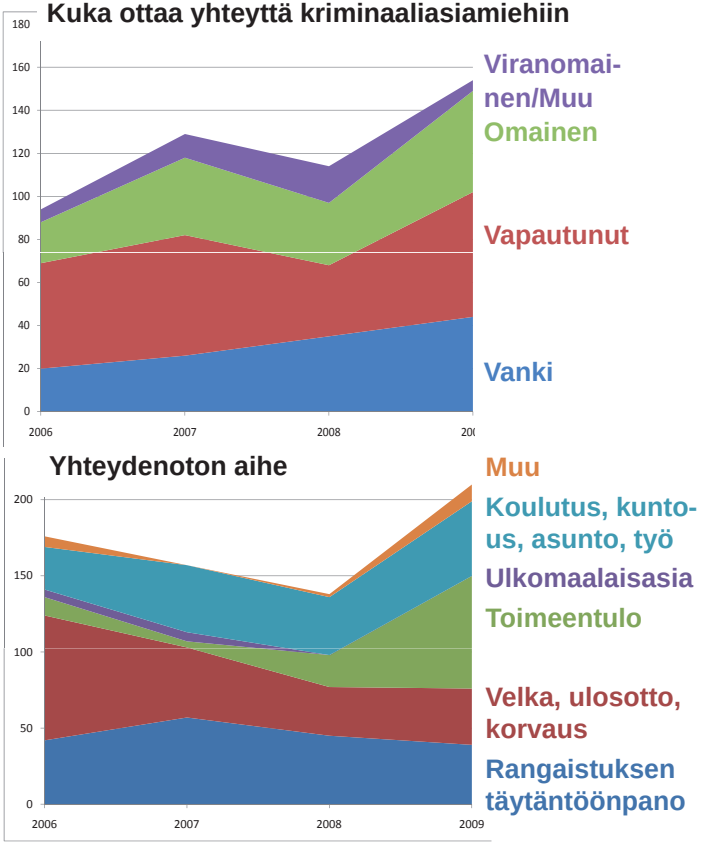

KEHITTÄMISYKSIKKÖ

Säätiön kehittämisyksikössä työskentelee kehittämispäällikkö ja projektihenkilöstö. Kehittämisyksikkö vastaa säätiön kehittämis- ja koulutustoiminnasta. Se koordinoi, ohjaa ja valvoo projektitoimintaa sekä huolehtii säätiön oman avustustoiminnan valmistelusta ja esittelystä ja koulutustoiminnan suunnittelusta. Yksikkö koordinoi myös järjestöjen välistä ja julkisen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä rikostaustaisten henkilöiden palvelutuotannossa ja kohderyhmän edunvalvonnassa. Vuoden aikana kehittämispäällikkö valmisteli tai oli käynnistämässä kaikkiaan kahdeksaa omaa tai kumppanuushanketta. Keväällä järjestettiin yhdessä ADHD-liiton kanssa vankien ADHD-problematiikkaa käsittelevä seminaari sekä julkaistiin asiaa koskeva selvitys. Joulukuussa saatiin tieto, että RAY esittää avustusta Romano Missio ry:n Naisten vuoro -hankkeelle, jonka valmistelussa kehittämisyksikkö oli keskeisesti mukana.

EHJÄ PERHE (Vankiperheiden ehkäisevä ja kuntouttava vertaisryhmätoiminnan ja koulutuksen kehittämisprojekti 2007–2010)

Vuoden aikana projekti on mm. kouluttanut vankiperheiden vertaisryhmänohjaajia, pilotoinut vankiperhetyön koulutusta ja toteuttanut vertaisryhmätoiminnan BIKVA-arvioinnin. Vertaisryhmätoiminnan käsikirjan kirjoittaminen jatkui. Tiivistä yhteyttä on pidetty Vankien omaiset VAO- ja Bryggan Stockholm -yhdistysten sekä Diak-Etelän kanssa. Hankkeen työntekijä on myös Vankiperhetyön verkoston koollekutsuja ja on osaltaan vaikuttanut vankiperheiden kasvaneeseen näkyvyyteen julkisuudessa. Lisää aiheesta sivuilla 20-21

VASU (Selvitys vankilasta vapautuvien vaikeasti asutettavien tukimahdollisuuksista 2008–2009)
Suomen vankiloissa suorittaa vankeusrangaistustaan joukko vankeja, jotka vapautuessaan tarvitsevat erityisen tuettuja asumisolosuhteita niin turvallisuus- kuin tunnettavuussyistäkin. Tutkimusprojektin päämääränä oli selvittää, kuinka näiden vapautuvien vankien asuminen voitaisiin järjestää asukkaan, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisesti. Projektissa kartoitettiin kymmenen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmassa mukana olevan kunnan palveluita. Ulkomailla tutustuttiin Skotlannin, Ruotsin ja Tanskan asumispolkuihin kohderyhmälle. Tutustumisten myötä kävi selväksi, että etenkin Suomessa on tarjolla vain vähän tuetun asumisen ratkaisuja kohderyhmälle ja osittain tilanne on sama ulkomailla. Projekti järjesti kaksi työseminaaria. Projektin loppuraportti julkaistaan vuonna 2010.

Omille jaloille -projekti (2006–2009)
Hankkeen tavoitteena oli kehittää vapaaehtoistyöhön perustuva vertaistalousneuvonnan toimintamalli, jonka avulla voidaan antaa autettavalle tukea ja voimia jatkaa elämässään eteenpäin. Takuu-Säätiön hallinnoimassa hankekokonaisuudessa Kriminaalihuollon tukisäätiön osalta hankkeen loppukausi merkitsi vertaistalousneuvonnassa tarvittavan tiedon jatkuvuuden varmistamista. Osahanke järjesti neljä koulutustilaisuutta ja hyödynsi kentällä projektituotoksena syntynyttä Taloustietokansiota. Kohderyhmänä olivat kriminaalihuollon parissa toimivat vapaaehtoiset ja ammattilaiset erityisesti KRIS-järjestöissä sekä Vertaistuki Rediksessä Helsingissä. Säätiöllä oli hankkeessa yhteinen työntekijä Sininauhaliiton kanssa.

OPPIVA (Oppimisvaikeuksista vapaaksi -projekti 2007–2010)
Hankkeen tarkoituksena on laatia oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen toimintamalleja, jotka soveltuvat rikosseuraamusalan asiakkaille ja joissa huomioidaan polku rangaistusajasta vapauteen. Asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden lisäksi asiakkaiden läheiset ja omaiset otetaan huomioon. Toiminnan tuloksena julkinen keskustelu aiheesta on lisääntynyt ja oppimisvaikeuksien tunnistamismenetelmiä on otettu käyttöön vankiloissa. Hanke tuotti rikosseuraamusalan asiakastyöhön opasvihkosen, johon kuuluu Oppiva-testi etsivän työn välineenä.
Lisää aiheesta sivuilla 10-13

JYVÄLLÄ (Järjestöjen ja rikosseuraamusalan kuntoutusjatkumoprojekti 2006–2010)
RAY:n rahoittama projekti ja sen neljä osahanketta kehittivät kuntoutuspolkuja vankilasta siviiliin vangeille ja kriminaalihuollon asiakkaille Jyväskylän ja Iisalmen seudulla Ylä-Savossa. Toimintakauden aikana järjestökumppanit tekivät tiivistä verkostoyhteistyötä ja toimintamallit eli päihdekuntoutus, tuettu asuminen, työhön kuntoutus, yhdyskuntapalvelun suorittajan tukeminen, palveluohjaus ja asiakkaan läheisverkostojen voimaannuttaminen toimivat jo vakiintuneella tavalla. Vuoden aikana keskityttiin palvelutuotteiden juurruttamiseen. Toimintamallit esiteltiin Oikeusministeriön koolle kutsumassa, eri hallintoalojen edustavassa kokouksessa. Projektissa oli 153 asiakasta ja asiakastapaamisia kirjattiin n. 497. Hanke päättyy kevään 2010 aikana.
Lisää aiheesta sivuilla 14-15

SOAP (Sijoitus ohjattuun asumiseen 2007–2010)
Projektin tavoitteena on luoda säätiön, vankeinhoidon ja kunnan kanssa yhteistoimintamalli, jonka mukaan vanki sijoitetaan koevapauteen tai vankilan ulkopuoliseen kuntoutukseen käyttäen säätiön asumispalveluita. Säätiön tuetuissa soluasunnoissa on mm. valvonnallisesti hyvät olosuhteet koevapaussijoituksia varten. Vuoden aikana soluasuntojen asumispaikat lisääntyivät 8:sta 16:teen, ja näissä aloitti asumispolkunsa 41 asiakasta. Valvottuun koevapauteen sijoitettuja oli 12. Projektikoordinaattori pääsi siirtymään päivittäisestä asumisyhteisötyöstä täysipainoisesti yhteistyöverkostojen rakentamiseen ja vaikuttamistyöhön.

VAT (Vapautuvien asumisen tuki -projekti 2009–2011)
VAT on Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaan liittyvä valtakunnallinen ja pääkaupunkiseudullinen hanke, joka työllistää puolipäiväisen projektipäällikön ja kolme asumisohjaajaa. Yhdessä muiden asumisen tukipalveluja tuottavien järjestöjen kanssa on tavoitteena nykyistä kehittyneempi yhteistyö rikosseuraamusjärjestelmän, kuntien ja muiden asumispalvelujen tuottajien kesken. Syksyllä käynnistyi yhteistyö Kalliolan setlementin Vahvasti tukien -projektin kanssa. Vuoden aikana asumisen tuen piirissä oli kaikkiaan 84 henkilöä, ja projektikauden lopussa tavoitteena on 90-95 tuettavaa pääkaupunkiseudulla.

Kuva: Juhani Ikala

PALVELUT

TUKIASUMISPALVELUT

Tukiasumispalvelut (TUPA-yksikkö) tuottaa palveluohjausta, neuvontaa ja tukea vankilasta vapautuville ja kuntoutukseen sitoutuneille asunnottomille tai rikostaustaisille asiakkaille. Kritsin asumispalvelut käsittävät Kinaporinkadun kiinteistössä sijaitsevat 16 tuettua soluasuntoa sekä 27 tukiasuntoa Helsingissä ja Vantaalla (vuoden 2009 lopussa). RAY-avustuksen ja säätiön oman rahoituksen turvin hankitaan lisää tukiasuntoja siten, että vuoteen 2012 mennessä säätiö omistaisi noin 45 tukiasuntoa ja säätiön asumisen tai tuen piirissä olisi kerrallaan noin 90-95 asiakasta. Kaikkiaan vuoden 2009 aikana asumispalveluihin haki 150 asiakasta ja asumisen tuen piirissä oli 84 eri asiakasta. Espoon kaupungin kanssa solmittiin kumppanuussopimus asumisen tuen tarjoamisesta Espoonkruunu Oy:n asuntoihin. Vantaan kaupungin kanssa solmittiin kumppanuussopimus vantaalaisten asunnottomana vapautuvien sijoittamisesta säätiön tukiasuntoihin Vantaalla kuitenkin niin, että Vantaan vankityön yksikkö vastaa asumisen tuesta.

WOP-PALVELUOHJAUS

Rikosseuraamuslaitokselle tuotettu WOP-kuntoutus on tarkoitettu ensisijaisesti 17–29 -vuotiaille, Etelä-Suomen alueelta kotoisin oleville miesvangeille. WOP-kuntoutusta toteutetaan Keravan vankilan päihteettömällä osastolla. Kuntoutuksen erityispiirteenä on WOP-palveluohjaus, joka alkaa jo vankeusaikana ja painottuu vapautumisen jälkeiseen työskentelyyn. Kritsin palveluohjaaja toteuttaa WOP-palveluohjausta vankeusaikana sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti yhteistyössä vankilan WOP-kuntoutuksen työryhmän kanssa. Ohjaus jatkuu asiakkaan vapauduttua, jolloin käynnistyy tiiviin työskentelyn vaihe. Ohjaajilla on ollut vuoden aikana yli 750 asiakastapaamista.

PROJEKTISOSIAALITYÖ VANAJAN VANKILASSA

Tavoitteena on ollut järjestää sosiaalityön palvelut Vanajan vankilan vangeille, erityisesti naisvangeille, sekä sosiaalityön asiantuntemus Vanajan vankilassa tehtävän vankeinhoitotyön osaksi. Kritsin projektisosiaalityöntekijä on työskennellyt Vanajan vankilassa kesäkuusta 2007 vankilan ostamana palveluna. Projektin kohderyhmän ovat muodostaneet Vanajan vankilan Vanajan osaston naisvangit ja Ojoisten osaston miesvangit. Projektisosiaalityöntekijän työ on painottunut toiminnan tavoitteiden mukaisesti naisvankien kanssa työskentelyyn, vankien valvottujen koevapauksien valmisteluun sekä vapautumisen valmisteluun ja verkostotyöhön laitoksesta ulospäin.

Seuraavalla sivulla Vanajan vankilan projektisosiaalityöntekijän Erja Pietilän kokemuksia työstään.

PROJEKTISOSIAALITYÖNTEKIJÄNÄ VANAJAN VANKILASSA

Tämä työ on vaihtelevaa ja opettavaista, tässä tunnen todella monestikin olevani hyödyksi, avuksi ihmisille, kun vangille, ihmiselle, järjestyy asunto tai työharjoittelupaikka tai tapaaminen lastensa kanssa. Toisaalta raskasta työssä ovat monet murheelliset tarinat, ihmisten epäonnistumiset ja varsinkin arjen perusvaikeudet: asunnonsaannin vaikeudet, velkataakat ja monenlaiset ihmissuhdeongelmat.

Teen yksilökohtaista asiakastyötä sekä ohjaan ryhmiä, lähinnä vankilan perheleireillä. Perhetyö on todella tärkeää, jotta lasten ja aikuisten hyvinvointi voidaan turvata ja lisävauriot ehkäistä. Jokainen ihminen tarvitsee toista ihmistä.

Toimin myötätuntoisena kuuntelijana sekä peilinä ihminen ihmiselle. Pidän vastuun siellä minne se kuuluu, eli asiakkaalla, vangilla itsellään hänen asioissaan. Käytän paljon huumoria työskentelyssä ja hyödynnän omaa persoonallista, räväkkääkin tyyliäni. Luon ja ylläpidän toivoa ja ideoin ihmisten kanssa vaihtoehtoja tulevaa elämää varten.

Amerikkalaisen psykiatrin William Glasserin kehittämä valinnan teoria on työskentelyni yksi keskeisimmistä teoriapohjista. Työskentelymenetelmänä on tällöin valinnan teoriasta kumpuava realiteettiterapia. Valinnan teorian mukaan kaikilla ihmisillä on samat viisi perustarvetta, joiden vahvuus vaihtelee ja on synnynnäistä. Nämä perustarpeet ovat selviytyminen ja terveys, rakkaus ja yhteenkuuluminen, itsearvostus ja vaikutusvalta, vapaus sekä ilo ja elämästä nauttiminen. Haasteeksi tulee se, ettei geeniperimä kerro ihmiselle, miten hänen tulisi nämä perustarpeensa tyydyttää, vaan tässä kohtaa ihminen alkaa tehdä valintoja, tietoisia ja tiedostamattomia.

Autan ihmisiä tulemaan tietoisemmiksi elämästään ja valinnoistaan ja tekemään näin halutessaan arjen kannalta entistä toimivampia valintoja.

Valmistelen paljon vankien valvottuja koevapauksia, kartoitan vangin tilannetta, otan yhteyksiä kotikunnan viranomaisiin sekä mahdollisen uuden tulevan kotikunnan viranomaisiin. Monesti yritän järjestää verkostopalavereja, jotta ihmiset saavat kasvot ja luottamussuhdetta voidaan alkaa rakentaa asiakkaan ja työntekijän välille. Sovin vangeille haastatteluaikoja esimerkiksi työnantajien puheille yms. Koevapausvalmistelut vievät paljon aikaa, mutta tämä panostus kannattaa. Valvottu koevapaus on parhaiten hallittu tapa vapautua vankilasta.

Pääosin yhteistyö asiakkaitteni, vankien sekä siviilitoimijatahojen kanssa sujuu hyvin. Välillä tietämättömyys ja välinpitämättömyys tulevat esteiksi yhteistyölle. Teen osaltani työtä lisätäkseni ihmisille tietoa vaihtoehdoista ja lisätäkseni ihmisten kiinnostusta omaan ja toisten elämiseen ja jaksamiseen.

Vankila toimintaympäristönä on erityislaatuinen: rangaistuslaitos, jossa ihmiset suorittavat oikeuslaitoksen määräämiä tuomioita tekemistään vääristä teoista. Keskustelen aina jotain vankien kanssa heidän tekemistään rikoksista, sillä nimenomaan rikostuomio on tuonut nämä ihmiset minun asiakkaikseni. Tämä konteksti haastaa minua monesti pohtimaan hyvyyttä ja pahuutta, oikeaa ja väärää. Vankilassa ollaan monesti elämän peruskysymysten äärellä.

Erja Pietilä

KRIMINAALIHUOLLON TUKISÄÄTIÖN TUKIASUMISPALVELUT 2009 (TUPA)

OHJAUS, NEUVONTA, KOORDINAATIO, PROJEKTIT
Asumispalvelupäällikkö
Asumispalvelukoordinaattori
Projektikoordinaattori

TUETUT SOLUASUNNOT
Kinaporinkatu
2 asumisohjaajaa

TUKIASUNNOT
Helsinki, Vantaa
3 asumisohjaajaa

JATKOASUNNOT
Espoo, Helsinki, Vantaa
kunta- ja järjestöyhteistyö

VUODEN LUKUJA:

Saapuneita hakemuksia:	150
Miehiä	94%
Naisia	6%
Soluasuntoihin muuttaneet	41
Soluasunnoista poismuuttaneet	31
Valvotut koevapaudet	12
Tukiasuntoihin muuttaneet	20
Y-säätiön asunnoissa	9
Espoon asunnoissa	8
”Vaikeasti asutettavia”	5
Eri asiakkaita tuen piirissä	84
Tuen piirissä kerrallaan	50

Asiakkaita/asumisohjaaja 14-16

Asiakasyhteydenotot ja -tapaamiset/asumisohjaaja 32-40/kk

Asumispalveluohjauksen toteutuneita asiakastapaamisia yhteensä 99 kpl, 9/kk

Asumispalvelukoordinaattorin yhteistilaisuudet 197 kpl, 18/kk

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2009

	1.1. - 31.12.2009	1.1. - 31.12.2008
Varsinainen toiminta		
Tuotot		
Myynti- ja palvelutuotot	369.109,47	240.597,21
Vuokratuotot	647.463,48	642.983,96
Avustukset	773.161,80	757.069,48
Muut tuotot	30.732,41	31.395,88
Tuotot yhteensä	1.820.467,16	1.672.046,53
Kulut		
Henkilöstökulut	-1.232.349,56	-1.114.193,95
Poistot ja arvonalentumiset	-21.628,11	-21.628,30
Muut toimintakulut	-578.440,00	-580.564,46
Kulut yhteensä	-1.832.417,67	-1.716.386,71
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	34.060,61	8.790,44
Kulut	-22.766,28	-57.361,61
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	11.294,33	-48.571,17
	-656,18	-92.911,35
Yleisavustukset	130.000,00	130.000,00
	129.343,82	37.088,65
TILIKAUDEN TULOS	129.343,82	37.088,65

TASE

	31.12.2009	31.12.2008
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	7.625,12	8.563,42
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1.681,88	1.681,88
Rakennukset ja rakennelmat	2.846.925,40	2.846.925,40
Koneet ja kalusto		20.689,81
Sijoitukset		
Käyttöomaisuus	631.281,82	480.754,48
Sijoitusomaisuus	100.005,62	255.683,63
Pysyvät vastaavat yhteensä	3.587.519,84	3.614.298,62
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	2.141,00	
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	63.729,69	78.568,94
Muut saamiset	60.917,55	31.931,15
Siirtosaamiset	7.880,41	5.760,78
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	167.436,59	34.661,46
Rahat ja pankkisaamiset	197.895,13	219.910,72
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	500.000,37	370.833,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4.087.520,21	3.985.131,67

TASE

VASTATTAVAA

	31.12.2009	31.12.2008
Oma pääoma		
Peruspääoma	25.228,19	25.228,19
Muut rahastot	2.938.574,23	2.938.574,23
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	368.025,69	330.937,04
Tilikauden ylijäämä	129.343,82	37.088,65
Oma pääoma yhteensä	3.461.171,93	3.331.828,11
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	266.000,00	310.500,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	44.500,00	44.500,00
Saadut ennakot	53.058,21	65.000,16
Ostovelat	33.050,34	40.585,54
Muut velat	48.889,89	61.857,28
Siirtovelat	180.849,84	130.860,58
Vieras pääoma yhteensä	626.348,28	653.303,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4.087.520,21	3.985.131,67

Omat sivut nyt myös läheisille!
PORTTI VAPAUTEEN
www.porttivapauteen.fi

JARI SAI OMAN SOSIAALITYÖNTEKIJÄN

Kerrostalon rappukäytävän kaiteissa ja karmeissa on käytetty puuta ja siinä on patinaa, joka uusista taloista puuttuu. Se on myös huomattavan valoisa. Ylimmässä kerroksessa oven avaa Jari, joka on juuri muuttanut sisään omaan vuokra-asuntoon.

Yllätykseksi olohuoneen keskellä on arvokas vanha sohvakalusto, jollainen Aini-tädilläkin oli. Etsimme tulppaaneille kannun ja asetamme sen hyllyn päälle. Kotoista!

Seuraan liittyy pian Eira, joka on Vantaan kaupungilla työskentelevä sosiaalityöntekijä. Tarkoitus on kuunnella Jarin kokemusta siitä, kun vanki saa oman luottotyöntekijän siviilistä.

Mutta sitten soi puhelin. Jari on koevapaudessa ja työharjoittelussa. Sen vuoksi hänen on pidettävä puhelintaan auki.

Jari huutaa puhelimeen ohjeita lippusiimoista ja niiden yli tai ali yrittävistä kävelijöistä. Työ liittyy katoilta pudotettavaan lumeen ja jääpuikkoihin.

Onko joillakin tosiaan niin kiire, että he eivät pelkää edes 400-kiloista vauhdilla putoavaa jääkuormaa! Muutama voimasana kajahtaa, mutta tuskin saavuttaa kohderyhmää.

Jari kertoo tarinaansa ja vastailee ajoittain puhelimeen. Hän on taustaltaan moninkertainen rikoksenuusija. Eira istuu hiljaa, mutta kommentoi ajoittain tarinaa.

Jari sai oman työntekijän siviilistä

Eira tuli tapaamaan Jaria vankilan avo-osastolle vuonna 2009, kun Jarin rangaistus oli nivelkohdassa

– Silloin mun rangaistusajan suunnitelma näytti siltä, että mahdollinen siviilityö tuli kyseeseen ja mahdollinen koevapaus, jota olin touhunnut koko vankilakauden. Se pitää jo vankilassa tehdä se alustava homma niin pitkälle, että on jatkomahdollisuuksia, Jari kertoo ja tekee selväksi, että vangin pitää olla itse aktiivinen.

Vankila otti yhteyttä Eiraan ja hän tapasi Jarin vankilan tapaamistilassa.

– Kävimme läpi, mitä on tavoitteita ja mitä on tarvista, mitä mä haluan ja pystyykö Eira auttamaan mua sitten siinä, kuten asunnossa ja toimeentulossa, Jari muistelee.

– Sitten siinä kyseltiin tarkkaan mun aikomuksia ja mitä mä olin itte ottanu selvää asioista. Ja kun joka asia on semmonen! Mullakin on tausta semmonen, että olen kirjoissa ollu 15 vuotta niin kaikkia käytännön asioita…että miten mä maksan laskut, miten mä käyn pankissa, mikä se kela on, asumisasiat ja kaikki tämmöset…

Eira kertoo, että tapaamisen jälkeen hän päätti ottaa Jarin asiakkaakseen. Tällä oli motivaatiota, asia, jonka Eira pystyi kokeneena sosiaalityöntekijänä arvioimaan.

Eira on yksi valtion asunnottomuusohjelman rahoilla palkatuista työntekijöistä. Vantaan kaupungilla heitä työskentelee kuusi ja määrä aiotaan moninkertaistaa. Eira on sosiaalityöntekijä ja muut jo palkatut ovat asumisohjaajia.

Eira on kuitenkin ainoa Suomessa, joka on palkattu pelkästään vapautuvien vankien tukemiseen. Muilla on muita yhdistettyjä töitä. Eiran mukaan vankeihin erikoistuneita työntekijöitä tarvitaan.

– Tää on sen verran erikoishommaa ja erikoistietoa pitää olla. Vankilaorganisaatio on ihan eri maailma kuin siviilimaailma. Lisäksi kuntien sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärät ovat nykyisin niin valtavat, etteivät he voi uhrata tällaista aikaa yhdelle asiakkaalle. Pidän itse edellytyksenä sitä, että mulla on antaa asiakkaalle se aika, minkä hän tarvitsee. Vapautuvilla kaikki asiat on solmussa ja sekaisin, Eira kertoo.

Tämän tarinan – ja monta muuta – voit lukea loppuun porttivapauteen.fi -verkkopalvelun Kohtaamisia-osasta.

Kriminaalihuollon tukisäätiö
Vuosikatsaus 2009

Toimitus ja taitto: Krits/Viestintä
Valokuvat: Hannakaisa Ryynänen, paitsi erikseen mainitut
Taloustiedot: Tilinpäätös 2009
Painopaikka: Keuruun Laatupaino KLP Oy, Keuruu 2010
Paperi: Munken Pure

Hankkeiden vuosiraportit ja ajankohtaiset tiedot samoin kuin kaikki säätiön julkaisut ovat luettavissa säätiön nettisivuilla www.krits.fi

K
N

Rehellistä
elämää
www.KRITS.fi

KRITS KRIMINAALIHUOLLON TUKISÄÄTIÖ

2011

TAMMIKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
52						1	2
1	3	4	5	6	7	8	9
2	10	11	12	13	14	15	16
3	17	18	19	20	21	22	23
4	24	25	26	27	28	29	30
5	31						

HELMIKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
5		1	2	3	4	5	6
6	7	8	9	10	11	12	13
7	14	15	16	17	18	19	20
8	21	22	23	24	25	26	27
9	28						

MAALISKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
9		1	2	3	4	5	6
10	7	8	9	10	11	12	13
11	14	15	16	17	18	19	20
12	21	22	23	24	25	26	27
13	28	29	30	31			

HUHTIKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
13					1	2	3
14	4	5	6	7	8	9	10
15	11	12	13	14	15	16	17
16	18	19	20	21	22	23	24
17	25	26	27	28	29	30	

TOUKOKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
17							1
18	2	3	4	5	6	7	8
19	9	10	11	12	13	14	15
20	16	17	18	19	20	21	22
21	23	24	25	26	27	28	29
22	30	31					

KESÄKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
22			1	2	3	4	5
23	6	7	8	9	10	11	12
24	13	14	15	16	17	18	19
25	20	21	22	23	24	25	26
26	27	28	29	30			

HEINÄKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
26					1	2	3
27	4	5	6	7	8	9	10
28	11	12	13	14	15	16	17
29	18	19	20	21	22	23	24
30	25	26	27	28	29	30	31

ELOKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
31	1	2	3	4	5	6	7
32	8	9	10	11	12	13	14
33	15	16	17	18	19	20	21
34	22	23	24	25	26	27	28
35	29	30	31				

SYYSKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
35				1	2	3	4
36	5	6	7	8	9	10	11
37	12	13	14	15	16	17	18
38	19	20	21	22	23	24	25
39	26	27	28	29	30		

LOKAKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
39						1	2
40	3	4	5	6	7	8	9
41	10	11	12	13	14	15	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43	24	25	26	27	28	29	30
44	31						

MARRASKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
44		1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12	13
46	14	15	16	17	18	19	20
47	21	22	23	24	25	26	27
48	28	29	30				

JOULUKUU

	M	Ti	K	To	P	L	S
48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Lisätietoja liputuspäivistä: www.liputus.fi